

Ngā whakaahuahanga o ngā momo tohu i te NZQCF

Te Kaupae	Te momo tohu	Te pūtake	Ngā here ā-whiwingga	Ngā putanga
1	He Pōkaitahi Kaupae 1	Ka whai tohu te tangata kei a ia te tūāpapa o te mōhiotanga me ngā pūkenga mō tētahi wāhanga o te akoako, mō te mahi, mō te whai wāhi hoki/rānei ki te hapori.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 1, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 1: te whakaatu mōhiotanga ki ētahi meka, ki ētahi pārongo hoki e hāngai ana ki tētahi wāhanga o te akoako; te whakatutuki ngā ngohe e māmā ana; te tautohu ngā raru māmā me ngā whāinga māmā; te hāpai ngā mahi a te rōpū, a te tīma rānei; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo matua; te mahi ki tētahi wāhi e nahanaha rawa atu ana ōna whakahaere, ōna ture me ōna here; te mahi i raro i te whakahaere a tētahi atu, i te nuinga o te wā, ā, e iti ana te haepapa ki te kōkiri i tāna anō ako me āna anō mahi.
2	He Pōkaitahi Kaupae 2	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga tīmatanga me ngā pūkenga tīmatanga mō tētahi wāhanga o te akoako, mō te mahi, mō te whai wāhi hoki/rānei ki te hapori.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 2, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 2: te whakaatu mōhiotanga ki ētahi meka me ētahi pārongo me te whakaatu māramatanga ki ētahi huatau e hāngai ana ki tētahi wāhanga o te mahi, o te akoako rānei; te whakatutuki ētahi mahi whānui e taunga ana; te tautohu ngā raru māmā, ngā whāinga māmā rānei me te tūtohu i tētahi rongoā, i tētahi mahere rānei; te hāpai ngā mahi a te rōpū, a te tīma rānei me te mihi ki ngā tirohanga me ngā wheako o ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo matua me te tuku whakaaro ki ngā kaupapa e taunga ana ki a ia; te mahi ki tētahi wāhi e nahanaha rawa atu ana ōna whakahaere, ōna ture me ōna here; te mahi i raro i te whakahaere a tētahi atu i ētahi wā, heiō māna anō ia e kuhu mō te wāhi ki te ako me te mahi.
3	He Pōkaitahi Kaupae 3	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga me ngā pūkenga mō tētahi/ētahi tūranga whāiti i roto i ētahi mahi, hei whakarite hoki/rānei i a ia mō ētahi akoranga anō.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 3, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 3: te whakaatu mōhiotanga ki ētahi o ngā meka matua me ngā pārongo matua i tētahi wāhanga o te mahi, o te akoako rānei me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu; te whakatutuki ētahi mahi kāore e taunga ana; te mātai ētahi raru, ētahi whāinga rānei me te tūtohu i tētahi rongoā, i tētahi mahere rānei; kaha hāpai ngā mahi a te rōpū, a te tīma rānei me te mihi ki ngā tirohanga me ngā wheako o ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e taunga ana ki a ia me te tuku whakaaro ki ētahi kaupapa kāore e taunga ana ki a ia; te mahi ki tētahi wāhi e nahanaha ana ōna whakahaere, ōna ture me ōna here; te mahi i runga i tōna anō mana motuhake i te nuinga o te wā, ā, māna anō ia e kuhu mō te taha ki tāna anō ako me āna anō mahi.
4	He Pōkaitahi Kaupae 4	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga me ngā pūkenga ki te mahi, ki te ako rānei i roto i ngā kaupapa e whānui ana, e whāiti ana rānei.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 4, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 4: te whakaatu mōhiotanga ki ngā meka matua me ngā pārongo matua i tētahi wāhanga o te mahi, o te akoako rānei me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu me ngā mātāpono matua; te whakatutuki ētahi mahi e āhua uaua ana, kāore rānei e taunga ana; te mātai ētahi raru kāore e taunga ana me te tūtohu i tētahi rongoā, i tētahi mahere rānei; te āwhina ki te whakarite i tētahi ahurea e kaha ai te mahi tahi a tētahi rōpū, a tētahi tīma rānei mā roto mai i te whakatauira me te akiaki i ngā tāpaetanga a ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e taunga ana ki a ia me te tuku whakaaro ki ētahi kaupapa whānui kāore e taunga ana ki a ia; te mahi ki tētahi wāhi e nahanaha ana ōna whakahaere, ōna ture me ōna here me ōna īhuatanga matawhawhati i ētahi wā; te mahi i runga i tōna anō mana motuhake, ā, māna anō ia e kuhu mō te wāhi ki tāna anō ako me āna anō mahi, ka mutu, nōna hoki ētahi haepapa ki te whakamaru i ētahi atu i te horopaki o te wāhi mahi.
5	He Pōkaitahi Kaupae 5	Ka whai tohu te tangata kei a ia te hōhonutanga o te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei; me ngā pūkenga ā-kaupapa, ā-ariā rānei i roto i tētahi īhuatanga o tētahi wāhanga o te mahi rānei, o te akoako rānei.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 5, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 5: te whakaatu te hōhonu o te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei ki tētahi/ētahi īhuatanga o tētahi wāhanga whāiti o te mahi, o te akoako rānei me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu me ngā mātāpono matua; te whakahāngai ngā mahi hei whakatutuki i ētahi mahi e āhua uaua ana, kāore rānei e taunga ana; te whakamahi ngā pūkenga kimi rongoā hei whakaputa i ētahi raru e āhua matatini ana; te ārahi te whakaritenga o tētahi ahurea e kaha ai te mahi tahi a te rōpū, a te tīma rānei; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e āhua matatini ana me te tuku whakaaro ki tētahi whakaminenga kāore e mōhiotia ana mā tētahi aratuku e tika ana me ngā tikanga whakawhiti whakaaro e tika ana; te mahi ki tētahi wāhi e tainekeneke ana; te whakatinana te haepapa ki te whakahaere i ētahi mahi me ētahi kaupapa, ki te whakahaere hoki i ētahi atu i te horopaki o te wāhi mahi.
	He Pōkairua Kaupae 5	Ka whai tohu te tangata kei a ia te hōhonutanga o te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei; me ngā pūkenga ā-kaupapa, ā-ariā rānei i roto i tētahi wāhanga whāiti o te mahi, o te akoako rānei.	120 whiwingga te mōkito i te kaupae 4, i tētahi kaupae rānei o runga ake; kei roto hoki i taua tapeke ngā whiwingga kāore e iti iho ana i te 72 i te kaupae 5, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkairua kaupae 5: te whakaatu te hōhonu o te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei i tētahi wāhanga whāiti o te mahi, o te akoako rānei me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu me ngā mātāpono matua; te whakahāngai ngā mahi hei whakatutuki i ētahi mahi e āhua uaua ana, kāore rānei e taunga ana; te whakamahi ngā pūkenga kimi rongoā hei whakaputa i ētahi raru e āhua matatini ana; te ārahi te whakaritenga o tētahi ahurea e kaha ai te mahi tahi a te rōpū, a te tīma rānei; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e āhua matatini ana me te tuku whakaaro ki tētahi whakaminenga kāore e mōhiotia ana mā tētahi aratuku e tika ana me ngā tikanga whakawhiti whakaaro e tika ana; te mahi ki tētahi wāhi e tainekeneke ana; te whakatinana te haepapa ki te whakahaere i ētahi mahi me ētahi kaupapa, ki te whakahaere hoki i ētahi atu i te horopaki o te wāhi mahi.
6	He Pōkaitahi Kaupae 6	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana; me ngā pūkenga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana i roto i tētahi/ētahi īhuatanga o tētahi horopaki whāiti, o tētahi horopaki whai rautaki rānei.	E 40 whiwingga te mōkito i te kaupae 6, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkaitahi kaupae 6: te whakaatu te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana i roto i tētahi/ētahi īhuatanga o tētahi wāhanga whāiti o te mahi, o te akoako rānei me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu me ngā mātāpono matua; te whakawhanake ētahi tikanga hou hei whakatutuki i ētahi mahi e āhua uaua ana, kāore rānei e taunga ana; te whakahāngai ngā pūkenga kimi rongoā hei whakaputa rongoā ki ētahi raru e āhua matatini ana; te ārahi tētahi rōpū, tētahi tīma rānei i ētahi kaupapa e āhua matatini ana me te whakahihiko i ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e āhua matatini ana me te tuku whakaaro ki ētahi momo huinga tāngata mā te īta hanga i te arapāho me ngā tikanga whakawhiti whakaaro; te mahi ki tētahi wāhi tainekeneke e rehurehu ana i ōna wā; te whakatinana te haepapa ki te ārahi me te whakahaere i ētahi mahi me ētahi kaupapa; i tētahi tīma, i ētahi tīma rānei i te horopaki o te wāhi mahi.
	He Pōkairua Kaupae 6	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana; me ngā pūkenga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana i roto i ngā horopaki whāiti/whai rautaki.	120 whiwingga te mōkito i te kaupae 5, i tētahi kaupae rānei o runga ake; kei roto hoki i taua tapeke ngā whiwingga kāore e iti iho ana i te 72 i te kaupae 6, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkairua kaupae 6: te whakaatu te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana i tētahi wāhanga whāiti o te mahi, o te akoako rānei; me te whakaatu māramatanga ki ngā huatau mātāmu me ngā mātāpono matua; te whakawhanake ētahi tikanga hou hei whakatutuki i ētahi mahi e āhua uaua ana, kāore rānei e taunga ana; te whakahāngai ngā pūkenga kimi rongoā hei whakaputa rongoā ki ētahi raru e āhua matatini ana; te ārahi tētahi rōpū, tētahi tīma rānei i ētahi kaupapa e āhua matatini ana me te whakahihiko i ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo e āhua matatini ana me te tuku whakaaro ki ētahi momo huinga tāngata mā te īta hanga i te arapāho me ngā tikanga whakawhiti whakaaro; te mahi ki tētahi wāhi tainekeneke e rehurehu ana i ōna wā; te whakatinana te haepapa ki te ārahi me te whakahaere i ētahi mahi me ētahi kaupapa; i tētahi tīma, i ētahi tīma rānei i te horopaki o te wāhi mahi.

Te Kaupae	Te momo tohu	Te pūtake	Ngā here ā-whiwhinga	Te paeuru	Ngā putanga me te hononga ki ētahi atu tohu
7	He Pōkairua Kaupae 7	Ka whai tohu te tangata kei a ia te mōhiotanga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana; me ngā pūkenga ā-kaupapa, ā-ariā rānei e whāiti ana i roto i tētahi wāhanga whāiti o te akoako, i tētahi horopaki ringarehe rānei e whāiti ana. He hōtaka akoako e ahu atu ana ki tētahi pōkairua kaupae 7 e whakawhānui ana i te nui o te whakatutukihanga o mua i roto rānei i taua wāhanga o te akoako, i tētahi wāhanga rānei o te akoako e whai pānga ana.	120 whiwhinga te mōkito i te kaupae 5, i tētahi kaupae rānei o runga ake; kei roto hoki i taua tapeke ngā whiwhinga kāore e iti iho ana i te 72 i te kaupae 7, i tētahi kaupae rānei o runga ake.	E wātea ana ki te hunga kua tutuki i a rātou ngā whiwhinga 120 i te kaupae 5, i tētahi kaupae rānei o runga ake; kua tutuki rānei tētahi kaupae e ūrite ana ki tērā, i roto i te wāhanga o te akoako e ūrite ana, e whai pānga ana rānei.	Ka taea e te ihuputa o tētahi pōkairua kaupae 7: te whakaatu mōhiotanga whānui ki ētahi huatau ā-kaupapa, ā-ariā rānei me tētahi māramatanga nahanaha ki tētahi wāhanga o te mahi ngaio, ki tētahi kohinga mōhiotanga rānei; te whakahāngai ngā pūkenga kua kaha whakawhanakehia me ētahi tikanga whāiti hei whakatutuki i ētahi mahi uaua; te mātai i tētahi wāhanga o te mahi ngaio, o tētahi huuinga mōhiotanga rānei me te whakaputa rongoā ki ngā raru matatini; te ārahi, te mahi tahi rānei i tētahi rōpū, i tētahi tīma rānei i ētahi kaupapa e whitiwhiti nei ōna pānga me te whakahihiko i ētahi atu; te whakawhiti whakaaro mō ngā pārongo matatini me te tuku whakaaro ki ētahi momo huuinga tāngata mā te whai i ngā arapāho me ngā tikanga whakawhiti whakaaro kua whakamarohitia; te mahi ki tētahi wāhi e tainekeneke ana e kaha rehurehu ana; te whakatinana te haepapa mō ūna anō ritenga ngaio me tōna anō whanaketanga hoki.
	He Tohu Paetahi	Ka whakawāteahia he tomokanga ki tētahi huuinga mōhiotanga, e nahanaha ana, e arorau ana ūna kōrero, o tētahi wāhanga ako matua (o ētahi wāhanga ako rānei, ina whāia ngā tohu paetahi e rua, ngā kaupapa matua e rua rānei i roto i te tohu paetahi kotahi), ka whakatakotohia hoki te tūāpapa o te kimi rongoā me ūna tikanga matua o te ako tauwehe me te mahi tautauāmoa. Me whai wāhi ki tētahi Tohu Paetahi tētahi hōtaka ako kua whakaraupapahia, e kauneketanga ai te whakawhanakehia o ngā kai o roto kia noho ai tērā hei pūtake mō te ako i roto i tētahi tohu tāura, mō te mahi ngaio hoki/rānei. Whakaakona ai ngā Tohu Paetahi e te hunga e mahi rangahau ana, i te nuinga o te wā.	E 360 whiwhinga te mōkito i ngā kaupae 5 ki te 7, ka mutu, kāore e iti iho i te 72 ngā whiwhinga o ērā kei te kaupae 7, kei tētahi kaupae rānei o runga ake. He whiwhinga āpitī kei roto i ētahi Tohu Paetahi, arā, i ngā kaupapa ngaio pērā i te mātai pūhangā, i te mātai hauora me te ture, ā, tērā pea ka roa ake te wā ako i ērā kaupapa. Hei tauira, ka rite te tohu e waru ūna wāhanga (e whā ngā tau) ki te 480 whiwhinga, i te nuinga o te wā. Me āta tautuhī te tohu i tētahi horanga whiwhinga i ngā kaupae e whakaatuhia ai te kauneketanga o te tohu, e whakaatuhia ai ngā here o te whakamārama o te tohu, e tutuki ai hoki ngā putanga ako kia hāngai ai ki te kaupapa ako.	E wātea ana ki te hunga kua ea i a rātou ngā here ā-paeuru kua tautuhia; i te nuinga o te wā, ko te kaupae 3 tērā i te NZQCF. Tētahi hōtaka ako e ahu atu ana ki tētahi Tohu Paetahi e whakawhānui ana i ngā akoranga rānei, i ngā mahi rānei, i ngā wheako rānei o mua.	Ka taea e te ihuputa o tētahi Tohu Paetahi: te whakaatu te tūhake ā-hinengaro, te whakaaro arohaehae me te tōtōpū o te tātari; te kuhu ki te ako tauwehe; te whakaatu i te mōhiotanga me ngā pūkenga e hāngai ana ki ngā whakaaro, ki ngā mātāpono, ki ngā huatau, ki ngā tikanga rangahau matua me ngā tikanga kimi rongoā o tētahi kaupapa ako matua; te whakaatu ngā pūkenga e tika ana hei kohi pārongo, e mārama ai ia ki ngā pārongo, hei arotake hoki i ngā pārongo mai i ētahi momo puna; te whakaatu pūkenga e hāngai ana ki te whakawhiti whakaaro me te mahi tahi. Ka wātea pea te tangata kei a ia tētahi Tohu Paetahi ki te uru ki tētahi tohu paerua.
	He Pōkaitahi Paetahi	Ko tōna pūtakenga, he mea hoahoā hei waka mō ngā ihuputa o ngā tohu paetahi, o ngā tohu pōkairua rānei kei te kaupae kotahi, e ako tonu ai rātou ki tētahi kaupae teitei hei ākonga paetahi. I waihangahia kia whānui ai tana tū hei tohu arawhiti ki ngā akoranga tāura mā te tangata e whakapakari ana i tōna mōhiotanga ā-kura rānei, ā-ngaio rānei, ā-ringarehe rānei i tētahi peka hou rānei, i tētahi umanga hou rānei, i tētahi wāhanga ako hou rānei; hei whakawhānui hoki/rānei, hei whakahōhonu hoki/rānei i ngā pūkenga, i ngā mōhiotanga rānei kua mau kē i tētahi tohu paetahi.	E 60 whiwhinga te mōkito, ka mutu, kāore e iti iho i te 40 whiwhinga o ērā kei te kaupae 7, kei tētahi kaupae rānei o runga ake.	E wātea ana ki ngā ihuputa o ngā tohu paetahi. Heoi, i runga anō i ngā waeture o te tohu, tērā pea ka whakaaetia te urunga mai o te hunga i kaha rā tā rātou whakaatu i taua kaupae tonu o te wheako ā-ringarehe rānei, ā-ngaio rānei, ā-mātauranga rānei e tika ana.	I tua atu i ngā putanga o te Tohu Paetahi, ka taea e te tangata kei a ia tētahi Pōkaitahi Paetahi te whakaatu ētahi putanga o tētahi Tohu Paetahi i tētahi kaupapa ako hou. Ka noho pea tētahi Pōkaitahi Paetahi hei pūtake mō ētahi anō akoranga tāura.
	He Pōkairua Paetahi	Ka āhei tā ngā ihuputa o ngā tohu paetahi whai i tētahi kaupapa akoako e tāpua ana ki tētahi kaupae teitei hei ākonga paetahi. I waihangahia kia whānui ai tana tū hei tohu arawhiti ki ngā akoranga tāura, hei whakawhānui hoki i ngā mōhiotanga me ngā pūkenga i roto i tētahi wāhanga ako, i tētahi peka rānei e taunga ana; hei whakapakari rānei i te mōhiotanga i tētahi kaupapa hou.	120 whiwhinga te mōkito, ka mutu, kāore e iti iho i te 72 ngā whiwhinga o ērā kei te kaupae 7, kei tētahi kaupae rānei o runga ake.	E wātea ana ki ngā ihuputa o ngā tohu paetahi. Heoi, i runga anō i ngā waeture o te tohu, tērā pea ka whakaaetia te urunga mai o te hunga i kaha rā tā rātou whakaatu i taua kaupae tonu o te wheako ā-ringarehe rānei, ā-ngaio rānei, ā-mātauranga rānei e tika ana.	I tua atu i ngā putanga o te Tohu Paetahi, ka taea e te tangata kei a ia tētahi Pōkairua Paetahi te whakaatu ētahi putanga o tētahi Tohu Paetahi i tētahi kaupapa ako hou. Ka noho pea tētahi Pōkairua Paetahi hei pūtake mō ētahi anō akoranga tāura.

Te Kaupae	Te momo tohu	Te pūtake	Ngā here ā-whiwhinga	Te paeuru	Ngā putanga me te hononga ki ētahi atu tohu
8	He Tāhū Paetahi	<p>He āhukahuka i te akoako ki tētahi kaupae teitei. Ko tā te tohu nei he whakarite i te hunga kua whakawhiwhia ki tētahi tohu kia uru atu rātou ki ngā mahi ngaiao i ētahi peka, ka tautokona hoki/rānei te kuhunga ki te rangahau tūhake ka mahia i ngā kaupae tiketike ake.</p> <p>E āhei ana te tū hei tohu paetahi e 480 ūna whiwhinga (ka nui ake rānei) ko ūna akoranga kei tētahi kaupae teitei i tautuhia ai tōna paetae, hei tohu paetahi motuhake rānei 120 ūna whiwhinga ka whai i te Tohu Paetahi.</p> <p>Ka whakapakari te rangahau, i te horopaki o tētahi Tohu Paetahi whai hōnore, i te mōhio o te tangata ki te hoahoa, ki te kave hoki i tētahi kaupapa i raro i te maru o tētahi kaiārahi, ki te whakapūrongo hoki i ērā āhuatanga mā te whai i ara e tika ana. Ka whakawhāitiha ngā pūkenga tātari me ngā pūkenga whakawhitī whakaaro o te tangata, ka whakaritea hoki kia tautokona te kuhunga ki te whakamāherehere, ki te whakatutuki, ki te whakapūrongo hoki i te momo rangahau motuhake ka whāia pea i ngā taumata tiketike ake.</p> <p>Mā te whakawhiwhinga o te tohu hōnore, ka whakanuia te kairangi o te ekenga, te kaiaka rānei o te ekenga, te paetae rānei o te ekenga. Ka kīia pea ēnei, he hōnore taumata tahi, he hōnore taumata rua: me ūna wehenga tuatahi me te tuarua, tae atu ki te hōnore taumata toru.</p>	<p>120 whiwhinga te mōkito i te kaupae 8, i tētahi kaupae rānei o runga ake, ka mutu, kāore e iti iho i te 30 ngā whiwhinga o ērā ka hāngai ki te rangahau.</p> <p>E 480 whiwhinga te mōkito o tētahi tohu e 480 ūna whiwhinga (ka nui ake rānei). 120 ngā whiwhinga kei te kaupae 8, kei tētahi kaupae rānei o runga ake, ka mutu, kāore e iti iho i te 30 whiwhinga o ērā ka hāngai ki te rangahau.</p> <p>I ūna wā motuhake¹ e 60 whiwhinga te mōkito kei te kaupae 8, kei tētahi kaupae rānei o runga ake o tētahi tohu paetahi e 480 ūna whiwhinga (ka nui ake rānei), ka mutu, kāore e iti iho i te 30 whiwhinga o ērā ka hāngai ki te rangahau i te kaupae 9.</p>	<p>E wātea ana tētahi tohu paetahi e 480 ūna whiwhinga (ka nui ake rānei) ki te hunga kua ea i a rātou ngā here ā-paeuru kua tautuhia; i te nuinga o te wā, ko te kaupae 3 tērā i te NZQCF.</p> <p>I te nuinga o te wā, ko te pūtake o te urunga ki tētahi tohu paetahi motuhake, 120 ūna whiwhinga, ko te ekenga o ngā mahi ki tua o te paetae noa iho i ngā whiwhinga kei roto i te Tohu Paetahi e hāngai ana ki te kaupapa ako o te tohu whai hōnore e marohitia ana.</p>	<p>Ka taea e te ihuputa o tētahi Tohu Paetahi whai hōnore: te ako tauwehe me te akoako i tētahi kaupae teitei; te whakaatu te tūhake ā-hinengaro, te tōtōpū o te tātari, me te mātau ki te mōhiotanga hou me ngā whakaaro hou, tae atu ki te mōhio ki te arotake i aua āhuatanga hou; te whakaatu te mōhio ki te tautohu kaupapa hei rangahau hou, ki te whakamahere me te whakatutuki rangahau, te tātari hua, me te whakawhitī whakaaro mō ngā kitenga e paingia ai e ngā mātanga o taua kaupapa.</p> <p>Ki te tutuki tētahi Tohu Paetahi whai hōnore ki tētahi paerewa e tika ana, i tōna tikanga ka rite ngā ihuputa ki te kuhu ki ētahi anō akoranga tāura.</p>
	He Pōkaitahi Tautara	<p>He mea hoahoa tēnei hei whakawhānui, hei whakahōhonu hoki i te mōhiotanga me ngā pūkenga o te tangata.</p> <p>Kei roto i te Tiwhikete Pōkairua ngā whiwhinga nō tētahi wāhangā ako kua tautuhia me ngā kaupapa e hāngai ana. Ko tāna he āhukahuka i te rere tonu o te whakapakari ā-ngaiotanga, i te ekenga rānei i te ao mātauranga i mua i tētahi Tohu Paetahi.</p>	E 60 whiwhinga te mōkito i te kaupae 8, i tētahi kaupae rānei o runga ake	<p>He Tohu Paetahi, he Pōkaitahi Paetahi rānei, he Pōkairua Paetahi rānei i tētahi kaupapa ako e hāngai ana; ko ngā pūkenga me te mōhiotanga rānei e hāngai ana, i riro mai ai, nā ngā wheako mahi me ngā wheako ngaio e tika ana.</p>	<p>Ka taea e te ihuputa o tētahi Pōkaitahi Tautara te whakaatu taunakitanga o te mōhiotanga hōhonu ki tētahi kaupapa whāiti e tūhurahia ana, ki tētahi mahi ngaio rānei.</p> <p>Ka noho tētahi Pōkaitahi Tautara hei pūtake mō ētahi anō akoranga tāura.</p>
	He Pōkairua Tautara	<p>He mea hoahoa tēnei hei whakawhānui, hei whakahōhonu hoki i te mōhiotanga me ngā pūkenga o te tangata.</p> <p>Ko tā te Pōkairua Tautara he āhukahuka i te rere tonu o te whakapakari ā-ngaiotanga, i te ekenga rānei i te ao mātauranga i mua i tētahi Tohu Paetahi.</p> <p>Ka whakawhiwhia pea te Pōkairua Tautara me te kōhuretanga hei āpitihanga.</p>	120 whiwhinga te mōkito i te kaupae 7 me ngā kaupae o runga ake, ā, e 72 ngā whiwhinga me ahu mai i te kaupae 8.	<p>He Tohu Paetahi, he Pōkaitahi Paetahi rānei, he Pōkairua Paetahi rānei; ko ngā pūkenga me te mōhiotanga rānei e hāngai ana, i riro mai ai, nā ngā wheako mahi me ngā wheako ngaio e tika ana.</p>	<p>Ka taea e te ihuputa o tētahi Pōkairua Tautara te whakaatu taunakitanga o te mōhiotanga hōhonu ki tētahi kaupapa whāiti e tūhurahia ana, ki tētahi mahi ngaio rānei.</p> <p>Ka āhei pea tā te tangata whai i tētahi Pōkairua Tautara uru atu ki tētahi Tohu Paerua.</p>

¹ Tērā tonu pea ko ngā horopaki motuhake ko ngā tohu e uaua nei te eke ki te herenga o te 120 whiwhinga kei te kaupae o te 8 me te 9, nā ngā here ā-ngaio, ā-whakamana rānei, hei tauira, ko ngā tohu ture me ngā tohu

Te Kaupae	Te momo tohu	Te pūtake	Ngā here ā-whiwhinga	Te paeuru	Te hanga	Ngā putanga me te hononga ki ētahi atu tohu
9	He Tohu Paerua	Ka whai tohu te tangata e kaha ana ki te whakahāngai i tētahi huina mōhiotanga e hōhonu ana ki ētahi horopaki hei rangahautanga, hei ara ki ētahi anō akoranga, hei mahi ngaio, hei ako tūārangi hoki/rānei. Kei tua noa atu te kaupae o tētahi Tohu Paerua i tō ngā akoranga paetahi. Ka herea te tangata ki te rangahau rānei, ki te ako tūārangi rānei, ki te whakaatu rānei i tētahi huina mōhiotanga e hōhonu ana i ētahi momo horopaki hei mahi ngaio.	120 whiwhinga te mōkito i te kaupae 8, i tētahi kaupae rānei o runga ake, ā, e 40 ngā whiwhinga me ahu mai i te kaupae 9. 120 rānei, 180 rānei, e 240 hemihemi rānei ngā whiwhinga kei te nuinga o ngā Tohu Paerua.	Ko tētahi Tohu Paetahi, ko tētahi tohu e ōrite ana rānei te tohu me whai e uru ai ki tēnei tohu. E uru ai ki tētahi Tohu Paerua e iti iho ana i te 240 ngā whiwhinga, he paeuru anō me tutuki: <i>Mō tētahi Tohu Paerua 120 ūna whiwhinga:</i> me whai tētahi Tohu Paetahi whai hōnore rānei, tētahi Pōkairua Tautara rānei, tētahi tohu paetahi rānei i oti i mua i te whai wheako ngaio e hāngai ana. I ūna wārua nei, ka whakaritea pe ari i tētahi tohu paetahi e whā tau nei tōna roa ki tētahi Tohu Paerua, 120 nei ūna whiwhinga. <i>Mō tētahi Tohu Paerua 180 ūna whiwhinga:</i> me whai tētahi Tohu Paetahi i oti rā i tētahi kaupae o te paetae kua tautuhia. Kei ngā kaituku hōtaka e ahu atu ana ki tētahi Tohu Paerua te haepapa ki te whakarite paeuru. Ka noho te arotakenga o ngā taunakitanga ā-tuhinga (tae atu ki te pūkete mātauranga) e pā ana ki te mōhio o te kaitono ki te whakaoti akoranga tāura i tētahi kaupapa whāiti e tūhuratia ana, i tētahi mahi ngaio rānei hei pūtake mō te whakaurunga o tētahi tangata ki tētahi Tohu Paerua. I ūna wārua nei, tērā pe a whakaarotia te kaitono kāore i a ia te tohu me whai e uru ai ia, engari kei a ia ngā wheako ngaio e whānui ana, e nui ana, e hāngai ana, kua āta tuhia.	Kotahi te pekanga mātauranga, kotahi rānei te hōtaka ako kua hiato ūna wāhangā i roto i te Tohu Paerua. Ka whakatutukihia mā roto i te akoranga, mā te rangahau rānei, mā te hononga rānei o aua mea e rua. Kei roto i tētahi Tohu Paerua, ko te rangahau tōna wāhangā nui, tētahi tuhinga rangahau, tētahi mahinga auaha rānei kāore e iti iho ana i te 90 ūna whiwhinga. Tutuki ai tētahi Tohu Paerua, ko te mahi akoranga tōna wāhangā nui, mā te akoranga, mā te mahi ā-kaupapa, mā te mahi auaha, mā te rangahau hoki, me ngā tūmomo hononga o ērā. Ka whakawhānuihia ngā akoranga paetahi i te kaupapa mātauranga kotahi, ngā āhuatanga whānui ake o ngā ihuputa o tētahi tohu paetahi i kaupapa kē, i ētahi atu horopaki rānei ka whakawhānuihia ngā wheako ngaio e hāngai ana. He kaupapa ngaio te pūtake o ngā Tohu Paerua e whakawhānui ana i ngā āhuatanga whānui, i ngā wheako whānui hoki/rānei (he rite tonu te kīa he Tohu Paerua 'whitinga'), i te nuinga o te wā, ka mutu, e whakamanangia ana ērā e te umanga, e te ahumahi rānei e hāngai ana hei kaupapa whakariterite e tika ana mō te mahi ngaio. ²	Ka taea e te ihuputa o tētahi Tohu Paerua: te whakaatu taunakitanga o te mōhiotanga hōhonu ki tētahi kaupapa whāiti e tūhurahia ana, ki tētahi mahi ngaio rānei; te whakaatu matatau ki ngā take ā-ariā e matatini ana; te arohaehae ngā kitenga me ngā matapakitanga i ngā tuhinga; te rangahau, te tātari me te tohe i runga i ngā taunakitanga; te mahi tautauāmoa me te whakahāngai mōhiotanga ki ngā horopaki hou; te āta ruku ki te tātaritanga ā-hinengaro, ki te arohaehae me te kimi rongoā. Ki te whai wāhi ki tētahi Tohu Paerua tētahi waehanga o te rangahau e arahina ana, kāore e iti iho ana i te 40 ūna whiwhinga kei te kaupae 9, ka taea hoki e te ihuputa: te whakaatu ngā pūkenga tautōhito i roto i te whakamaheretanga, i te whakatutukihanga me te whakaotinga o tētahi rangahau hou, o tētahi mahinga tohunga rānei e auaha ana; te whakahāngai auahā pūkenga i ākona rā i te hōtaka aki ki ētahi horopaki hou. Me otu te rangahau kia hāngai ki ngā paerewa kua whakamanangia puta noa i te ao e whakaatu ana hoki i te kaha o te ihuputa ki te whakaaro tūhake. Ka whakaarotia pe a whakaarotia te urunga atu o te tangata whai Tohu Paerua, i tutuki rā tētahi paerewa e tika ana, kei roto rā tētahi waehanga rangahau kāore e iti iho ana i te 40 whiwhinga kei te kaupae 9, ki tētahi hōtaka aki e teitei ake ana, ki tētahi mahi rangahau hou hoki/rānei e ahu atu ana ki tētahi Tohu Kairangi.

Te Kaupae	Te momo tohu	Te pūtake	Ngā here ā-whiwhinga	Te paeuru	Ngā momo	Ngā putanga	
10	He Tohu Kairangi	He tohu rangahau e puta ai he takoha nui, e hou ana anō hoki ki te mātauranga. Koinei te otinga o te mahi akoako ka tīmata rā, i te nuinga o te wā, ki te kaupae o te paetahi, ā, ka tae ki tua o te paerua, ki te wāhi e motuhake haere ake ai te tū a te ākonga. Mō te Tohu Kairangi e kīa nei he PhD, he DPhil me ngā tohu kairangi kua tapaina, ka whakapakarihia te ākonga i raro i te maru o ētahi e mōhiotia ana he tautōhito i te pekanga mātauranga, i raro hoki i ngā whakaritenga e āhei atu ai te ākonga ki ngā rauemi rangahau e tika ana. Whakawātia ai te takoha ki te mātauranga e ngā tautōhito motuhake i runga i te whakahāngaitanga o ngā paerewa o te ao whānui o te wā mō taua pekanga. Ko te tohu matua o te eke ko te whanaketanga nui o te ākonga hei kairangahau motuhake i whakamanahia ai e te whare mātauranga, i whakaarotia ai hoki/rānei i ngā mahi i tāpaetia ai. Ko te waehanga matua o ngā tohu kairangi katoa ko te rangahau hou, ā, ka whai wāhi pe a ki tērā tētahi takoha nui ki tētahi mahi rangahau e tūroa ana, e maha ana ngā peka mātauranga o roto, i oti ai i runga i te mahi ngātahi. Ko te huina mahi ka oti e whakawhiwhia ai te ākonga ki te tohu kairangi tētahi, ētahi rānei o ēnei e whai ake nei: <ul style="list-style-type: none">• he tuhinga rangahau, ka whai wāhi pe a ki tērā ētahi mahi kua tāngia• he mahi auaha me ūna whakamārama hōhonu• he mahi akoranga i te taha o tētahi tuhinga rangahau, ka whai wāhi pe a ki tērā ētahi mahi kua tāngia, ētahi mahi auaha rānei me ūna whakamārama hōhonu.	Kāore e iti iho i te 360 ngā whiwhinga kei te kaupae 10 kei roto i te Tohu Kairangi. I te nuinga o te wā, ka pau te 3 ki te 4 tau i te ako ukiuki e tutuki ai ērā.	He Tohu Paetahi whai hōnore, he Tohu Paerua rānei kua tutuki ki tētahi kaupae kua tautuhia (ka whai wāhi ki tērā te whakatutukihanga o ētahi rangahau), ko tētahi tohu kua whakaetia i te ao whānui, ko ētahi atu taunakitanga rānei, kua whakaetia, o te whakangungutanga me te matatau e rawaka ana.	He paeuru atu anō Kei raro i te mana o tētahi komiti mō ngā tohu teitei, o tētahi rōpū rānei e rite ana ki tērā, te whakaurunga, te kaunekehanga me te aromatawaitanga o tētahi ākonga mō tētahi Tohu Kairangi. Mā taua rōpū e whakaū: <ul style="list-style-type: none">• te hiatotanga o te hōtaka• te aroturukitanga o te kaunekehanga o te ākonga mā roto i ētahi pūrongo auau• te tika me te tōkeke o te aromatawaitanga me te whai wāhitanga o ētahi kaiwhakamātau e rua nō waho mō te huina mahi, ko tētahi o ērā me tangata nō waho o Aotearoa• te nōhanga o ngā waehanga kua whakaakona e whai wāhi ana ki te hua whakamutunga hei wāhangā mō te aromatawaitanga a te hunga nō waho. I tōna tikanga, ko tētahi o ngā kaiwhakamātau nō waho me ahu mai i tētahi whare wānanga i tāwāhi.	Kua whakapūautia ngā momo Tohu Kairangi e whai ake nei: <i>He Tohu Kairangi i te Tautake</i> He tuhinga rangahau te otinga o ngā mahi katoa ka whakawākia hei whakaū i te whakawhiwhinga o te tohu. Ka tūtouha hoki pe a mahi akoranga hei whakatutuki mā te ākonga, engari ka āwhina noa tērā i te whakaritenga o te rangahau o te tohu kairangi. I ngā wā e tika ana, e pai ana tā te ākonga whakauru i ētahi mahi auaha hei wāhangā mō te herenga o te tuhinga rangahau. <i>He Tohu Kairangi i tētahi peka mātauranga kua tautuhia - te tohu kairangi kua tapaina</i> Mō tētahi tohu kairangi i tētahi peka mātauranga kua tautuhia, ka hāpai pe a te mahi akoranga i te hōtaka akoako ka aromatawhāhia, engari mō te taha ki te rangahau – ka whai wāhi pe a ki tērā ko ngā mahi auaha e tohunga ana – me tōna tuhinga rangahau, me kaua e poto iho i ngā tau ukiuki e rua i te whare wānanga te wā ka pau ki ērā, ā, me kaua e iti iho i te rua hautoru o ngā whiwhinga katoa o te tohu te wāhi ki tērā. Mō te taha ki te mahi akoranga – me eke rā ki tētahi kaupae o runga ake i o tētahi akoranga paerua – me mātau noho ērā mahi hei wāhangā mō tētahi hōtaka e hiato nei ūna wāhangā ki te mahi rangahau, ā, i tōna tikanga, me kaua e roa ake i te tau ukiuki kōtahi i te whare wānanga te roa o te wā ka pau ki ērā. Me eke te māka a te ākonga ki te paetae – i tētahi tohu kairangi kua tapaina – mō te taha ki te mahi akoranga me te tuhinga rangahau, ā, ka whai wāhi pe a ngā mahi auaha ki ērā. <i>He Tohu Kairangi Tiketike</i> Whakawhiwhia ai ngā Tohu Kairangi Tiketike mō ngā mahi kairangi e tiketike ana, i whakawākia ai e ngā tohunga kua mōhiotia i te ao whānui, ka oti i mua i te tono a te tangata kia uru ki te tohu. I tōna tikanga, kāore i poto iho i te tekau tau te roa o tā te tangata whakaoti mahi i te ao mātauranga, ā, kua nui ana tuhinga kua tāngia. I tōna tikanga, kei ngā pukapuka o te ao mātauranga aua tāngia, kei ngā hautaka ā-ao e whai mana ana anō hoki/rānei. Kua pērā hoki te kairangi o ngā takohatanga a te tangata nō te ao toi whakaari, nō te ao toi ataata rānei i ā rātou mahi auaha	Ka taea e te ihuputa o tētahi tohu kairangi: te hohoa me te whakatutuki, te ārahi rānei te rangahau, ngā kaupapa rānei e puta ai he mātauranga hou, he auahatanga hou rānei i tētahi peka mātauranga; te whakapūautia whakatau, e whai māramatanga ana, mō ngā take matatini; te hāpai te kokenga o te akoako, o te mahi ngaio hoki/rānei.

² I ētahi horopaki whāiti, ka noho te kupu 'tākuta' ki te ingoa o tētahi Tohu Paerua roa ake, he mahi akoranga o roto, kāore nei i iti iho i te 360 ūna whiwhinga, ā, ko tāna whai ko te whakarite i te ākonga mō ngā mahi ngaio. I auha horopaki, kāore te ingoa o te tohu e taupatupatu ki tētahi tohu kairangi i te kaupae 10 i te NZQCF, inā rā, e tūroa ana ētahi tikanga ā-ao e pā ana ki te ingoa rā i roto i te umanga e kōrerotia ana. Hei tauira, e whakamanahia ana i te ao whānui te Juris Doctor hei tohu tāura ka tōmua te whāia i te ao ture.